



30/4/04

**MINISTERIEEL BESLUIT HOUDENDE
BESCHERMING ALS MONUMENT, STADS- OF DORPSGEZICHT**

**DE VLAAMSE MINISTER VAN BINNENLANDSE AANGELEGENHEDEN,
CULTUUR, JEUGD EN AMBTENARENZAKEN,**

Gelet op de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, gewijzigd bij bijzondere wet van 8 augustus 1988, inzonderheid artikel 6, § 1, I, 7 ;

Gelet op het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten, stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij de decreten van 18 december 1992, 22 februari 1995, 22 december 1995, 8 december 1998, 18 mei 1999, 7 december 2001 en 21 november 2003;

Gelet op het besluit van de Vlaamse regering van 10 juni 2003 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse regering, gewijzigd bij de besluiten van de Vlaamse regering van 29 augustus 2003, 24 oktober 2003 en 18 februari 2004;

Gelet op het ministerieel besluit van 28 mei 2003 houdende ontwerp van lijst van voor bescherming vatbare monumenten, stads- en dorpsgezichten;

Gelet op het advies van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen van 08 januari 2004,

BESLUIT :

Artikel 1. Wordt beschermd, overeenkomstig de bepalingen van het decreet van 3 maart 1976, gewijzigd bij decreten van 22 februari 1995 en 8 december 1998:

1. Omwille van het algemeen belang gevormd door de historische, sociaal-culturele en volkskundige waarde:

- als **monument**:

Het pestkruis, gelegen te

Kortrijk (Marke), Kardinaalstraat(Mar) ;

bekend ten kadaster:

Kortrijk, 6e afdeling, sectie B, perceelnummer(s) 221R(DEEL).

De **historische waarde** wordt als volgt omschreven:

- Als zijnde het enige originele pestkruis van een vijftal opgerichte pestkruisen te Marke. Het kruis werd door de bevolking opgericht in 1855-1856 tijdens de toen heersende cholera-epidemie. Zeldzaam is tevens het bewaarde beschilderde gietijzeren Christusbeeld.

De **sociaal-culturele waarde** wordt als volgt omschreven:

- Als zijnde een kenmerkend voorbeeld van een kruisbeeld, geplaatst op een kruispunt van wegen, m.n. de Kardinaalstraat en de Kalvariestraat.

De **volkskundige waarde** wordt als volgt omschreven:

- Als zijnde een getuige van volksdevotie. Het pestkruis werd opgericht door de bevolking om zich te beschermen tegen de cholera-epidemie van 1855-1856.
- Als zijnde een regelmatig bezochte gebedsplaats, getuige hiervan de bedevaart die op passiezondag naar het kruis werd georganiseerd.

2. Omwille van het algemeen belang gevormd door de historische, sociaal-culturele en volkskundige waarde:

- als **monument**:

Het arbeidershuis met pestkruis, gelegen te

Kortrijk (Marke), Kardinaalstraat(Mar) 3;

bekend ten kadaster:

Kortrijk, 6e afdeling, sectie B, perceelnummer(s) 200R(DEEL), 200X(DEEL).

De **historische waarde**, in casu architectuurhistorische waarde, wordt als volgt omschreven:

- Als zijnde een typisch voorbeeld van een dorpswoning uit het tweede kwart van de 19^{de} eeuw. Het is een voorbeeld van een zeldzaam geworden en kwetsbaar soort architectuur, namelijk een arbeidershuis gelegen in het gehucht zogenaamd "*Prins*".

De **sociaal-culturele waarde** wordt als volgt omschreven:

- Als zijnde een relict van een typische woonvorm uit het tweede kwart van de 19^{de} eeuw.

De **volkskundige waarde** wordt als volgt omschreven:

- Als zijnde een getuige van volksdevotie. Het oorspronkelijke kruis wordt opgericht in 1855-56 tijdens de toen heersende cholera-epidemie en opnieuw geplaatst in 1920, het vormt alsdusdanig een materiele getuige van een oude, lokale devotiegeschiedenis.

3. Omwille van het algemeen belang gevormd door de historische en sociaal-culturele waarde:

- als **monument**:

De historische hoeve zg. "Goed te Coucx", gelegen te

Kortrijk (Marke), Marionetten(Mar) 12;

bekend ten kadaster:

Kortrijk, 6e afdeling, sectie A, perceelnummer(s) 638C(DEEL), 639A(DEEL).

De **historische waarde**, in casu architectuurhistorische waarde, wordt als volgt omschreven:

- Als zijnde een historische hoeve waarvan de oudste vermeldingen teruggaan tot 1493.
- Als zijnde een gaaf bewaard en representatief voorbeeld van een hoeve met losse bestanddelen gegroepeerd rondom een ruim erf en omgeven door een deels behouden walgracht aangeduid door wilgen.
- Omwille van het vroeg 18^{de}-eeuws poortgebouw met typerend gebruik van Doornikse kalksteen voor de hoekblokken en de typische beglaasde muurnis met heiligenbeeld.
- Omwille van het typische 18^{de}-eeuwse boerenhuis met evenwichtige opgebouwde gevel en typische opkamer en dakruiter.

De **sociaal-culturele waarde** wordt als volgt omschreven:

- Als zijnde één van de belangrijkste en grootste hoeves van Marke.
- Als zijnde één van de schaarse relictten van de landelijke geschiedenis van Marke in een sterk veranderend landschap.
- Als zijnde een representatief voorbeeld van een typische 18^{de}-eeuwse hoeve en als dusdanig een getuige van het 18^{de}-eeuwse boerenbedrijf.

4. Omwille van het algemeen belang gevormd door de historische, sociaal-culturele en volkskundige waarde:

- als **monument**:

De Sint-Antoniuskapel, gelegen te

Kortrijk (Marke), Markebekestraat(Mar) ;

bekend ten kadaster:

Kortrijk, 6e afdeling, sectie A, perceelnummer(s) 366C2(DEEL).

De **historische waarde**, in casu architectuurhistorische waarde, wordt als volgt omschreven:

- Als zijnde een gaaf bewaard en zeldzaam voorbeeld van een neogotische kapel, toegewijd aan de H. Antonius van Padua en daterend van 1893 cf. datum in blind roosvenster. Het bedehuis wordt getypeerd door het verzorgd materiaalgebruik, o.m. leien en rode baksteen, afgewisseld met arduin. Opvallend aan het interieur is de scheiding van koor en bidplaats door een neogotische houten wand.

De **sociaal-culturele waarde** wordt als volgt omschreven:

- Als zijnde een kapel met beeldbepalende ligging op de hoek van de Markebekestraat en de Putmeerstraat.

De **volkskundige waarde** wordt als volgt omschreven:

- Als zijnde een kenmerkend voorbeeld van een kapel, gebouwd in 1893 op privé-initiatief van de familie Van Houtteghem uit dankbaarheid en ter ere van de heilige Antonius van Padua.

5. Omwille van het algemeen belang gevormd door de historische en sociaal-culturele waarde:

- als **monument**:

De dorpswoningen van J.-B. (de) Bethune, gelegen te

Kortrijk (Marke), Markekerkstraat(Mar) 1, 3, 5;

bekend ten kadaster:

Kortrijk, 6e afdeling, sectie A, perceelnummer(s) 139B24(DEEL), 139H12(DEEL), 139M16(DEEL).

De **historische waarde**, in casu architectuurhistorische waarde, wordt als volgt omschreven:

- Als zijnde een ensemble van drie dorpswoningen van 1889, waarschijnlijk naar ontwerp van Jean-Baptiste (de) Bethune.
- Als zijnde typologisch een zeldzaam voorbeeld in het oeuvre van Jean-Baptiste (de) Bethune die vnl. gekend is omwille van zijn neogotische kerken en landhuizen.
- Als zijnde een beeldbepalend hoekcomplex gelegen op de hoek van de twee historisch belangrijkste straten van Marke, de Van Belleghemdreef en de Markekerkstraat.
- Als zijnde één van de laatste en gaaf bewaarde voorbeelden van dit type van woning die het straatbeeld van de Markekerkstraat lange tijd bepaald hebben.

- Als zijnde opvallend door het belang dat besteed werd aan het ontwerp, niettegenstaande het een zeer eenvoudig ontwerp is, inzake de uitwerking en detaillering van het parement. De afgeschuinde hoektravee vormt een belangrijk en opvallende visueel element.

De **sociaal-culturele waarde** wordt als volgt omschreven:

- Als zijnde een gebouw dat waarschijnlijk een ontwerp is van Jean-Baptiste (de) Bethune de voorvechter van de Belgische neo-gotiek en stichter van de Sint-Lucasscholen.
- Als zijnde een belangrijke getuige van de rol die de familie de Bethune speelde in het dorpsleven van Marke, zij vervulde min of meer de rol van mecenas. Tal van woningen gelegen aan de Markekerkstraat werden gebouwd onder impuls van de familie de Bethune.

6. Omwille van het algemeen belang gevormd door de historische en sociaal-culturele waarde:

- als **monument**:

De kleine burgerwoning, gelegen te

Kortrijk (Marke), Markekerkstraat(Mar) 25;

bekend ten kadaster:

Kortrijk, 6e afdeling, sectie A, perceelnummer(s) 139R26(DEEL).

De **historische waarde**, in casu architectuurhistorische waarde, wordt als volgt omschreven:

- Als zijnde een rijwoning vermoedelijk ontworpen door Jean-Baptiste (de) Bethune ca. 1890, maar pas uitgevoerd in 1901.
- Als zijnde één van de laatste bewaarde woningen in de Markekerkstraat die ontworpen werden door Jean-Baptiste (de) Bethune. Voorheen werd het straatbeeld bepaald door een hele reeks van dit type van woningen.
- Als zijnde een eenvoudige rijwoning, die opvalt door de zorg die besteed werd aan de uitwerking van het parement cf. de sierankers, geprofileerde bakstenen kroonlijst, de verdiepte doorgetrokken traveenissen en de arduinen stijlen van de twee- en drielichten.

De **sociaal-culturele waarde** wordt als volgt omschreven:

- Als zijnde een rijhuis van ca. 1900 gebouwd i.o.v. van de familie de Bethune, die vanaf de 19^{de} eeuw een belangrijke rol speelt in het politieke, economische en sociale leven van Marke.
- Als zijnde een getuige van de "patriarchale" rol die de familie de Bethune in het dorpsleven op zich nam.

7. Omwille van het algemeen belang gevormd door de historische en sociaal-culturele waarde:

- als **monument**:

De voormalige hoeve, thans kinderboerderij, gelegen te

Kortrijk (Marke), Moteweg(Mar) 11;

bekend ten kadaster:

Kortrijk, 6e afdeling, sectie B, perceelnummer(s) 158G(DEEL), 160B(DEEL).

De **historische waarde**, in casu architectuurhistorische waarde, wordt als volgt omschreven:

Als zijnde een gaaf bewaarde voorbeeld van een klein 18^{de}-eeuws hoevetje aansluitend bij de typologie van de hoeve met losstaande bestanddelen gegroepeerd rondom een erf.

- Als zijnde een hoeve met gaaf bewaard boerenhuis met typische witgekalkte voorgevel op gepikte plint en behouden groen- en witgeschilderde schrijnwerk o.m. getraliede blokvensters.

- Omwille van het interieur met bewaarde indeling en o.m. behouden balkroostering met moer- en kinderbalken en typische grote haard in de leefruimte.
- Omwille van het gaaf bewaarde tweeledig bakhuisje.

De **sociaal-culturele waarde** wordt als volgt omschreven:

- Als zijnde een gaaf bewaarde 18^{de}-eeuwse hoeve als getuige van de leefwijze op de kleinere boerderijen.

8. Omwille van het algemeen belang gevormd door de historische en sociaal-culturele waarde:

- als **monument**:

De hoeve zg. "Goed ter Tollenaers", gelegen te

Kortrijk (Marke), Preshoekstraat(Mar) 180;

bekend ten kadaster:

Kortrijk, 6e afdeling, sectie B, perceelnummer(s) 609A(DEEL).

De **historische waarde** wordt als volgt omschreven:

- Als zijnde het centrum van het leen Tollenaer, afhankelijk van het grafelijk kasteel van Kortrijk.
- Als zijnde één van de belangrijkste hofsteden op het grondgebied van Marke, waarvan de oudste vermeldingen van de site teruggaan tot de 14^{de} eeuw.

De **historische waarde**, in casu **architectuurhistorische waarde**, wordt als volgt omschreven:

- Als zijnde een vrij gaaf geheel. De U-vormige opstelling die reeds op 17^{de}-eeuwse kaarten duidelijk herkenbaar is bleef behouden.
- Als zijnde visueel een zeer belangrijke site gelegen aan de huidige dorpskerngrens van Marke.
- Als zijnde een vrij gaaf bewaarde hoeve met fraai 18de-eeuws woonhuis met typische witgekalkte voorgevel. De behouden dakconstructie met telmerken en de vlechtingen in de rechterzijgevel wijzen op de oudere kern van woning.
- Omwille van de behouden typische opkamer met vloer van gebakken tegels en bewaarde balkroostering met moer-en kinderbalken.
- Omwille van de imposante schuur in kern teruggaand tot de 18^{de} eeuw en uitgebreid in 1885 met een opvallend open wagenhuis met zuiltje tussen de twee getoogde openingen. Het met zorg uitgewerkte wagenhuis cf. zuiltje en rondboognissen wijzen op het belang van de hoeve in de 19^{de} eeuw en hoe dit in de architectuur werd veruitwendigd.

De **sociaal-culturele waarde** wordt als volgt omschreven:

- Als zijnde één van de oudste bewaarde historische hoeves van Marke.

9. Omwille van het algemeen belang gevormd door de artistieke, historische en sociaal-culturele waarde:

- als **monument**:

Het zogenaamde "kasteel Blommeghem" en voormalig koetshuis, gelegen te

Kortrijk (Marke), Van Belleghemdreef(Mar) 6;

bekend ten kadaster:

Kortrijk, 6e afdeling, sectie A, perceelnummer(s) 139P22(DEEL), 139T3.

De **artistieke waarde** wordt gevormd door:

- Het vrij gaaf bewaarde neogotische interieur getypeerd door o.m. de behouden balkstructuren met moer- en kinderbalken verfraaid door kleuraccenten, de kleurrijke cementtegelvloeren en de parketvloer, de schouwmantels in witte natuursteen met kleurrijke haardplaat van gebakken tegels, de deels behouden glas-in-loodramen en de houten trap met wapenschilddragend leeuwje. Opmerkelijk is de rijk gedecoreerde voormalige eetplaats met behouden uitgewerkte kasten met briefpanelen, n.o.v de Gentse kunstschilder Leo Uyttenhoven.

De **historische waarde**, in casu architectuurhistorische waarde, wordt als volgt omschreven:

- Als zijnde een neogotisch landhuis opgetrokken in 1900 n.o.v. Emmanuel de Bethune en architect Joseph Viérin en uitgevoerd door Jules Carette leerling van Jean-Baptiste (de) Bethune en later de familie-architect van de familie de Bethune.
- Als zijnde een gaaf bewaard en representatief voorbeeld van neogotische architectuur in Vlaanderen en meer bepaald in de omgeving van Kortrijk. Aansluitend bij de Brugse baksteengotiek uit de late middeleeuwen.
- Als zijnde een getuige van de blijvende invloed van Jean-Baptiste (de) Bethune en de neogotiek in België en meer bepaald in West-Vlaanderen en Kortrijk in het begin van de 20^{ste} eeuw. Ook dit ontwerp volgt de Bethunes visie dat architectuur en kunst in het algemeen het geloof en de levensvisie moet vertalen.
- Als zijnde een vroeg voorbeeld uit het oeuvre van Jozef Viérin, die een traditionele en streekgebonden architectuur voorstond.

In het bijzonder voor het koetshuis :

- Als zijnde het vrij gaaf bewaarde koetshuis horende bij het kasteel Blommeghem.
- Als zijnde naar verluidt een ontwerp van Jean-Baptiste (de) Bethune, voorvechter van de neogotische stijl in België.

De **sociaal-culturele waarde** wordt als volgt omschreven:

- Als zijnde de voormalige woonplaats van de voormalige burgemeester van Marke François de Bethune, lid van de familie de Bethune, die vanaf het einde van de 19^{de} eeuw een belangrijke rol speelt in het politieke leven van de gemeente Marke.
- Omwille van het vrij gaaf bewaarde interieur als getuige van de leefwijze van de Kortrijkse burgerij op het eind van de 19^{de} eeuw-begin 20^{ste} eeuw.

In het bijzonder voor het koetshuis :

- Als zijnde één van de ontwerpen die J.B. (de) Bethune maakte tijdens zijn verblijf in Marke, zijn woonplaats de laatste 10 jaar van zijn leven.

10. Omwille van het algemeen belang gevormd door de historische en wetenschappelijke waarde:

- als **dorpsgezicht**:

Het kasteelpark horende bij het kasteel Blommeghem, gelegen te Kortrijk (Marke), Van Belleghemdreef(Mar) 6;
bekend ten kadaster:

Kortrijk, 6e afdeling, sectie A, perceelnummer(s) 139V22.

De **historische waarde** wordt als volgt omschreven:

- Als zijnde een representatief voorbeeld van een klein, vroeg 20^{ste}-eeuws parkje horende bij het kasteel Blommeghem opgericht door de familie de Bethune. Het park wordt volledig omhaagd en is visueel verbonden met het kasteel. Het park wordt gekenmerkt door een dicht bomen- en struikenbestand in de rand, de padenstructuur als rondwandeling en de centrale gazons met solitaire bomen.

De **wetenschappelijke waarde** wordt bepaald door:

- De dendrologische waarde van het bomenbestand, met in het bijzonder twee Libanonceders (*Cedrus libani*) achter het kasteel, de Honingboom (*Sophora japonica*) rechts naast de ingang en de Kristusdoorn (*Gleditsia triacanthos*) als sluitstuk van het centrale gazon.

11. Omwille van het algemeen belang gevormd door de historische en sociaal-culturele waarde:

- als **monument**:

Het poortgebouw, overdekte mestvaalt en omwalling van de historische hoeve zogenaamd "Het Goed te Marke", gelegen te

Kortrijk (Marke), Van Belleghemdreef(Mar) 27;

bekend ten kadaster:

Kortrijk, 6e afdeling, sectie A, perceelnummer(s) 162B, 163B(DEEL), 163C(DEEL).

De **historische waarde** wordt als volgt omschreven:

- Als zijnde een hoeve die nauw verbonden is met de geschiedenis van Marke. De hoeve is van oudsher het centrum van de heerlijkheid Marke. De oudste vermeldingen gaan terug tot 1345.

De **historische waarde**, in casu **architectuurhistorische waarde**, wordt bepaald door:

- Als zijnde een belangrijk structurerend element in de historisch dorpskern van Marke.
- De hoeve vormt een belangrijk landschapselement met haar deels bewaarde omwalling aangeduid door wilgen en de van oudsher bewaarde opstelling van de hoevegebouwen.
- Door de merkwaardige overdekte mestvaalt, geritmeerd door rechthoekige pijlers waartussen lage bakstenen muurtjes met houten hekwerk.
- Het 18^{de}-eeuwse opvallende poortgebouw met typische brede rondbogige poortdoorgang onder driuipijl en met sluitsteen.

De **sociaal-culturele waarde** wordt als volgt omschreven:

- Als zijnde een hoeve waar van oudsher de bestuurders van het dorp woonachtig waren. Vanaf de 19^{de} eeuw was de hoeve eigendom van de familie de Bethune, die de hoeve verpachtte maar er ook zelf woonde en daardoor getuige is van het belang van de familie voor de geschiedenis van Marke.

12. Omwille van het algemeen belang gevormd door de historische, sociaal-culturele en volkskundige waarde:

- als **monument**:

H. Theresiakapel, gelegen te

Kortrijk (Marke), Vagevuurstraat(Mar) +23;

bekend ten kadaster:

Kortrijk, 6e afdeling, sectie B, perceelnummer(s) 3E(DEEL).

De **historische waarde**, in casu architectuurhistorische waarde, wordt als volgt omschreven:

- Als zijnde een zeldzaam voorbeeld van een kapel met uitgesproken neorenaissancegevel, getypeerd door de halsgevel met driehoekig fronton en topkruis en de zuilen met topvazen. Opmerkelijk is tevens het altaar met ingewerkte graftombe en het fraai uitgewerkte tabernakel met imitatie-marmerschilderingen.
- Als zijnde een kapel met grote omvang en alsdusdanig zeldzaam voor de streek rond Kortrijk waar de bedehuisjes voornamelijk behoren tot het type van de kleine veld- of wegkapelletjes.

De **sociaal-culturele waarde** wordt als volgt omschreven:

- Als zijnde een kapel met een beeldbepalende ligging in het centrum van Marke, gelegen tegenover de Preshoekstraat.

De **volkskundige waarde** wordt als volgt omschreven:

- Als zijnde een kenmerkend voorbeeld van een kapel, opgericht op initiatief van de H. Hartbond als dankbetuiging voor de H. Theresia van Lisieux, getuigen hiervan zijn de verschillende marmeren plaatjes met dankbetuigingen die op het altaar staan.

Art. 2. Met het oog op de bescherming zijn van toepassing:

De beschikkingen van het besluit van de Vlaamse regering van 17 november 1993 tot bepaling van de algemene voorschriften inzake instandhouding en onderhoud van monumenten en stads- en dorpsgezichten (Belgisch Staatsblad 10 maart 1994).

Brussel, 30-04-2004

Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden,
Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken,



Paul VAN GREMBERGEN